

2018-12-10

TCO:s plattform inför valet till Europaparlamentet den 26 maj 2019

TCO:s plattform inför valet till Europaparlamentet den 26 maj 2019

Den 26 maj 2019 är det val till Europaparlamentet. Det är ett viktigt val eftersom parlamentet, tillsammans med rådet, stiftar lagar som har betydelse för Sveriges ekonomi och välbefinnande. De kan också påverka TCO-förbundens medlemmars arbetsvillkor och arbetsmiljö samt möjligheter att arbeta och studera i andra EU-länder. Parlamentet är även med och beslutar om vilka områden EU-budgeten ska prioritera.

TCO anser att gränsöverskridande samarbete och solidaritet i Europa är både nödvändigt och önskvärt. EU är formen för detta samarbete och är mycket viktigt för jobb och tillväxt i Sverige. EU är också en potentiell kraft för positiv förändring och utveckling för hela den europeiska kontinenten och omvärlden.

EU-samarbetets utmaningar är dock stora. Återhämtningen efter den ekonomiska krisen är ojämlig. Storbritannien har beslutat att lämna EU. Eurosamarbetets uppbyggnad är bristfällig. EU-länderna har inte enats kring en gemensam hantering av asyl- och flyktingfrågan. Globalisering och digitalisering skapar nya möjligheter men också osäkerhet och motstånd till bland annat frihandel. Populistiska, protektionistiska och främlingsfientliga krafter ökar.

I denna osäkra tid måste EU vara en garant för grundläggande värden, friheter och rättigheter. Det handlar om att skapa en hållbar och inkluderande ekonomisk, social och miljömässig utveckling i enlighet med de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030. Det handlar också om att vidta åtgärder mot de länder som kränker demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter, inklusive fackliga rättigheter. Öppenhet, meddelarskydd och yttrandefrihet ska värnas och utvecklas.

EU bör driva en politik som präglas av öppenhet mot omvärlden, inte minst vad gäller handel, arbetskraftsinvandring och ett långsiktigt väl fungerande asylmottagande. EU bör dessutom fortsätta att främja jämställdhet, likabehandling, fri rörlighet, god arbetsmiljö, goda arbetsvillkor och rättigheter för europeiska arbetstagare. EU bör respektera nationella partsmodeller och arbetsmarknadsparternas autonomi samt driva på för att skapa nationella förutsättningar för samverkan och kollektivavtal mellan parterna i de länder där det finns ett behov. TCO vill även att EU investerar i tillväxt- och jobbskapande åtgärder och i arbetskraftens omställningsförmåga.

I alla dessa frågor har Europaparlamentet en viktig roll att spela. Hur EU-reglerna utformas och EU-medel används beror på vilka politiska företrädare som sitter i parlamentet. Det är därför viktigt att gå och rösta den 26 maj!

TCO:s prioriterade frågor inför parlamentsvalet

Respektera grundläggande värden, likabehandling och fackliga rättigheter

Enligt artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen ska EU-samarbetet ”bygga på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter. Dessa värden ska vara gemensamma för medlemsstaterna i ett samhälle som kännetecknas av mångfald, icke-diskriminering, tolerans, rättvisa, solidaritet och principen om jämställdhet mellan kvinnor och män.”

TCO ser med oro på att situationen för demokratin har försämrats i en rad EU-länder och på hur populistiska, fascistiska, rasistiska och protektionistiska krafter fått ökat stöd i val. TCO hävdar att EU måste fungera som en garant för att grundläggande värden upprätthålls och efterlevs. Medlemsstater som bryter mot dessa värden måste därför beivras. EU bör dessutom utveckla en solidarisk asyl- och flyktingpolitik med asylrätten och ansvarsfördelning som grund.

Främlingsfientliga, kvinnofientliga och homofoba krafter har fått starkare fotfäste i flera av medlemsländerna. EU måste arbeta för att minska diskrimineringen, inte minst i arbetslivet. Detta bör göras bland annat genom att EU-kommissionen presenterar en färdplan för HBTQ-frågor, tar initiativ för likabehandling, inbegripet vad gäller funktionsnedsättning och ålder, samt initiativ mot alla former av könsrelaterat våld och hot, inklusive sexuella trakasserier och sexuella övergrepp.

För TCO är det viktigt att grundläggande rättigheter för arbetstagarna och deras organisationer inte underordnas företagens friheter på EU:s inre marknad, eller i handelsrelationer med tredje land. Vid konflikt bör fackliga rättigheter ha företräde. Dessa ska aldrig ses som handelshinder. Detta bör tydliggöras genom ett socialt protokoll till EU:s fördrag.

För att stävja populistiska krafter inför valet vill TCO bidra med att lyfta fram EU:s positiva sidor, såsom dess betydelse för jobbskapande, tillväxt, möjligheten att arbeta och studera i andra länder och skydd för mänskliga fri- och rättigheter.

Investera i fler och bättre jobb

Efter ett decennium med ekonomisk kris är EU-länderna på väg att återhämta sig. Investeringar ökar och ekonomin i EU förbättras. Arbetsmarknaden växer för femte året i rad och arbetslösheten är på väg nedåt mot samma nivå som före krisen. Men alltför många i

Europa är anställda under osäkra förhållanden. Samtidigt har flera medlemsländer problem med höga nivåer av både arbetskrafts- och kompetensbrist samt en åldrande befolkning, vilket äventyrar konkurrenskraften och välfärden i både Sverige och övriga Europa.

Europa behöver fler och bättre jobb, där konkurrensfördelar skapas med hjälp av kvalitet, kunskap och innovation, inte med låga löner och dåliga arbetsvillkor. Europa behöver därför en ny långtidsbudget som fokuserar på investeringar i innovationer, utbildning, kompetensutveckling, forskning, klimatomställning och ny teknik. EU bör stödja uppbyggnaden av system för omställning av arbetskraft i de medlemsländer där det behövs. Dessutom bör onödiga hinder på EU:s inre marknad tas bort, arbetskraftens fria rörlighet främjas och frihandelsavtal med tredje land träffas, utan negativa konsekvenser för arbetsrättsligt skydd, fackliga rättigheter, trygghetssystem och offentliga tjänster.

Genom jämställdhet och ett högre arbetsmarknadsdeltagande bland kvinnor kan jobben, det ekonomiska väståndet och konkurrenskraften i Europa öka. Satsningar på innovation, utbildning och kompetensutveckling bör ha jämställdhet som en målsättning. EU:s strategiska åtagande för jämställdhet löper ut 2019 och Europaparlamentet har en viktig roll i att forma en ny strategi med ett tydligare politiskt ägarskap.

Arbetsmiljön är central för att fler ska kunna stanna längre på arbetsmarknaden. EU:s strategiska ram för arbetsmiljö löper ut 2020 och parlamentet bör vara aktivt i framtagandet av en ny strategi. Särskilt frågan om psykosociala hälsorisker förtjänar fortsatta diskussioner och analys på EU-nivå och har också nära koppling till kommande diskussioner om ett eventuellt autonomt avtal, inom den sociala dialogen på EU-nivå¹, om digitalisering.

Målsättningarna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter bör genomföras, i huvudsak av medlemsländerna. EU ska stödja detta arbete genom framför allt samordning, uppföljning och medfinansiering, med respekt för arbetsmarknadens parter autonomi och de nationella partsmodellerna. EU:s nya långtidsbudget och den sociala resultattavlan, inom ramen för den ekonomiska planeringsterminen, är viktiga verktyg för att skapa incitament för medlemsländerna att implementera pelaren.

---

¹ "Sociala dialogen" är ett EU-fördragsfäst samrådsförfarande inom ramen för EU:s socialpolitik (inbegripet arbetsrätt och arbetsmiljö) som EU-kommissionen måste genomföra med arbetsmarknadens parter på EU-nivå, däribland Europafacket, som kan leda till att parterna träffar avtal. Avtalen kan, om parterna så önskar, omvandlas till EU-direktiv.

Främja parternas och kollektivavtalens roll

TCO:s utgångspunkt är att alla aktörer på EU-nivå ska respektera de nationella partsmodellerna, det vill säga arbetsmarknadsparternas autonomi, nationella kollektivavtal och nationella traditioner.

I den mån EU:s fördrag så medger kan TCO stödja gemensam minimilagstiftning på det socialpolitiska området. EU-reglerna ska dock vara möjliga att genomföra via kollektivavtal och ska inte hindra medlemsstaterna att införa bättre skydd för arbetstagarna. Inga lagstiftningsinitiativ ska negativt påverka föreningsrätten och rätten att förhandla om, ingå eller tillämpa kollektivavtal samt att vidta kollektiva åtgärder i enlighet med nationell lagstiftning och praxis. All ny inre marknads lagstiftning bör innehålla en skyddsklausul för partsmodellen.

TCO arbetar för att förhindra att EU ingriper i medlemsstaternas lönebildning. Lagstadgade minimilöner ska enbart introduceras eller vidmakthållas i länder där facken anser att dessa behövs. EU bör däremot främja arbetsmarknadens parter delaktighet i den ekonomiska planeringsterminen.

Den sociala dialogen är en av hörnstenarna i det sociala Europa och är ett viktigt verktyg för den ekonomiska och sociala utvecklingen. Den sociala dialogen och kollektivavtalssystemen i hela EU bör stärkas genom ökade resurser och genom att sätta de sociala frågorna högt på dagordningen. EU bör genom informationsutbyte och finansiering stödja uppbyggnaden av kapacitet för en fungerande social dialog och kollektivavtalstecknande i de medlemsländer där parterna idag är svaga och där reglering av arbetsmarknaden i första hand sker genom lagstiftning. Samråd med parterna på EU-nivå måste värnas och utvecklas, och resultaten av den sociala dialogen respekteras och efterlevs. Detta har inte gjorts vad gäller parternas avtal om information och samråd med anställda inom statlig sektor, där EU-kommissionen inte agerat för att omvandla avtalet till direktiv.